

NOTAT

- magasin om demokrati og Europa



Alternativer:

Christen Sørensen, Jesper Jespersen, Thomas Wallgren, Susan George, Trevor Evans, EuroMemo m.fl. om alternativer til den herskende tænkning i EU.

Indhold

- 3 Styr Finanspagten demokratisk
- 4 Mellem vrede og vision
- 6 Lad os forestille os alternativerne
- 8 Et 5 x så stort EU-budget
- 9 Mit Europa
- 10 Tankens magt
- 12 Vi har brug for en Europæisk kickstart
- 12 Sådan kommer vi ud af krisen – sammen
- 13 Vejen ud af krisen
- 14 Skovmands Notater
- 14 Lad de svage lande træde ud af euroen
- 16 6 sten på vejen til vækst

Leder:

Plan B

OM FRANÇOIS HOLLANDE har stoffet i sig til at dreje udviklingen i Europa, kan vi ikke vide – endnu, og slet ikke, før valget til den franske Nationalforsamling har fundet sted. Man kan ha' sine tvivl.

Men vi kan udlede to ting af både det franske præsidentvalg og valget i Grækenland: At Europa kommer til at stå højere og højere på den nationale dagsorden i EU's medlemslande, simpelthen fordi krisen er fælles. Og at mennesker i store dele af Europa sukker efter alternativer til "den tyske løsning", der senest har fået form af Finanspagten.

Der er brug for en Plan B

Med den måde, EU er bygget op på, er det blevet Europas problem, at alternativerne får så ringe plads i EU-debatten. Og hvorfor? Fordi vi lever med en forældet struktur fra dengang, da Frankrig og Tyskland efter en verdenskrig med millioner af døde skulle samarbejde, og samarbejdet kun kunne etableres gennem nære personlige relationer mellem Europas øverste ledere, på grundlag af forslag udarbejdet af en "kommission", der havde netop fællesskabet som mål.

François Hollande repræsenterer muligheden for et alternativ, og netop derfor er vi på NOTAT stolte over at kunne bringe et tema med mange forskellige, kritisk funderede forslag.

Flere af dem hænger sammen med en konference i Bruxelles, i samme weekend som Hollande blev valgt, med 300 kritiske intellektuelle inden for politisk økonomi. To hænger sammen med udgivelser på NOTAT: Professor Christen Sørensen gennemgang af Finanspagten i et papir, der ligger klar til download, og professor Jesper Jespersens

bog om "Euro'en – hvorfor gik det galt, og hvordan kommer vi videre?"

DET FÆLLES i de mange forslag i dette nummer, er, at der er brug for både demokrati og solidaritet for at få Europa til at hænge sammen.

Vi – og markederne – har levet i en illusion om, at Tyskland ville garantere al gæld i eurozonen, uanset, at det netop var en tysk betingelse for at gå med i euro'en, at intet land måtte betale for at redde et andet. Det har stået i traktaterne siden Maastricht, men det var først da krisen slog igennem, at Tyskland til alle andres forbløffelse markerede, at det var alvor.

Nordeuropa og ikke mindst Tyskland "vækster", mens Sydeuropa er ramt af en krise, som mange frygter kan vare et tiår – mindst. Et af de løsningsforslag, der går igen og igen, er at Tyskland må investere i syd. Et andet, at der er brug for fælles-garanterede lån, eurobonds – men det er netop, hvad Angela Merkels Tyskland har afvist med henvisning til traktat og forbundsdomstol.

TAKKET VÆRE sin størrelse, økonomi og struktur er Tyskland den absolut dominerende størrelse i Europa i dag – i en grad, så EU er lig med "Tyskland med noget uden om".

Netop derfor er det afgørende at finde en ny form for Europa, hvor små og store stater kan holde hinanden i skak. Christen Sørensen peger i interviewet heroverfor på den amerikanske model. Der kan også være andre, men afgørende er det, at der skal findes en demokratisk model, hvor alternativerne brydes, og der kan sættes magt bag mere end ét synspunkt.

Mens dette skrives, venter vi på Hollandes version af Plan B. oaa



FORSIDEBILLEDET skyldes en fransk Flickr-fotograf, der kalder sig Éole Wind og har lavet sit eget alternativprojekt ud af at hoppe højt i alle Europas byer, helst sammen med lokale Flickr-fotografer. Citat: "Vi – europæiske borgere – lever så tæt sammen, men vi kender ikke hinanden særlig godt."



Styr Finanspagten demokratisk!

Økonomisk styring fra Bruxelles er et demokratisk problem, mener professor Christen Sørensen, der har arbejdet med euro og national suverænitet siden starten af 1990'erne. I et papir på notat.dk foreslår han en helt anderledes fremgangsmåde.

HVIS ET LAND kommer ud i et underskud, der overstiger de fastsatte grænser, skal der udskrives valg, så det bliver befolkningerne selv og ikke hverken EU-Kommissionen eller EU's 27 regeringschefer, der skal afgøre, hvad et land skal gøre.

Det skriver professor Christen Sørensen i en gennemgang af Finanspagten, der netop er udsendt til download på NOTATs hjemmeside www.notat.dk

Det hedder bl.a.:

»Så vil befolkningerne få lejlighed til at stille deres valgte politikere til ansvar – og det er måske det vigtigste at sørge for i tide.

Vælger befolkningen et parlament, der finder, at disse grænser ikke skal lægge hindringer i vejen for den ønskede politik, ja så er det befolkningerne, der bestemmer og tager ansvaret.

For at respekten for demokratiet kan opfyldes, må det accepteres, at dette parlament og den herfra udgående regering f.eks. kan sidde i 3 år, inden der igen er en forpligtelse til nyvalg.

Den tyske metode

Betyder det, at man kan tale om et alternativ til Finanspagten?

»Først vil jeg lige slå fast, at Finanspagten er fremadrettet – den har ikke noget med den aktuelle krise at gøre. Den skal forpligte regeringer og parlamenter til at føre en forsvarlig finanspolitik.

Og nu har man med Finanspagten valgt den tyske metode, så man har valgt at "lægge sig i baghjulet", men hvis man gør dét i hele Europa, går det galt. Det er derfor, jeg foreslår, at hvis man kommer ud i underskud, der overstiger de fastsatte grænser, så forpligter landene sig til at udskrive valg, og så kan befolkningen tage stilling til, om de har en ansvarlig regering.

Med den situation, vi har nu, så er det i realiteten Angela Merkel, der træffer



Christen Sørensens bog "Danmark – delstat i Europa" blev et af omdrejningspunkterne i euro-debatten forud for Maastricht-traktaten og de danske forbehold. Nu analyserer han perspektiverne i Finanspagten.

beslutningerne, og så slår de andre bare hælene sammen og accepterer. Og det mener jeg af mange grunde er en farlig udvikling.

Den føderale vej

Men kan man også sige, det er en udemokratisk udvikling?

»Ja, det er udemokratisk. Og det er derfor jeg oprindeligt selv sagde, at hvis vi skal have et fælles Europa, så skal det være et føderalt Europa, hvor tyngdepunktet ligger i to parlamenter ligesom Senatet og Repræsentanternes Hus i USA.

Den amerikanske opbygning er resultatet af et historisk forfatningskompromis, hvor man ville sikre, at de store ikke skulle kunne dominere. Det var derfor, man fik Senatet, hvor alle stater har lige mange stemmer. Men så skulle de små heller ikke kunne trumfe noget igennem mod de store, og derfor fik man så

fortsættes næste side...

NOTAT

Skrifter til download-1

Christen Sørensen:

Finanspagten - Perspektiver og centrale punkter

Skriftet kan hentes gratis på www.notat.dk

...fortsat

Repræsentanternes Hus, hvor staterne er repræsenteret efter folketal.

Det er en grundlæggende diskussion, man har manglet i Europa».

Euro'en er en fejtagelse

Hvad mener Christen Sørensen der dybest set er galt i Europas økonomi i dag?

»Det, man ikke siger, og som bør siges, det er, at det var en fejtagelse at indføre euro'en. Landene er ikke klar til at påtage sig det ansvar, det er at have en fælles valuta. Det tog to år at finde frem til en foreløbig løsning for Grækenland. Det er jo katastrofalt i en krisituation.

Det er det helt afgørende, men jeg tror selvfølgelig ikke, man vil opgive den fælles mønt. SÅ kan man prøve at reparere på projektet. Det vil sige, at de stærke lande burde hjælpe de svage – eller med andre ord, at de nordeuropæiske lande, ikke mindst Tyskland, burde sætte mere gang i deres økonomi, så det bliver lettere for de sydeuropæiske.

Tilsvarende burde de hjælpe med gældskrisen.

Men uanset om vi hjælper, så kommer Sydeuropa til at betale en høj pris med stor ledighed i lange perioder. De har simpelthen sat konkurrenceevnen alvorligt over styr i såvel Grækenland som Spanien».

Skyldes det, som mange har sagt, at de har haft en for billig euro?

»Ja, deres valuta var overvurderet, og de holdt ikke deres omkostninger nede. Når man går i en økonomisk-monetær union med Tyskland – skabt efter tyske principper, så skal man basalt set også føre tysk økonomisk politik. Den tyske opskrift er ikke nødvendigvis forkert, men det kræver som sagt, at man fører en tysk økonomisk politik – og den er simpelthen styret af traumerne efter det, der skete efter 1. Verdenskrig (superinflationen i 1920'ernes Weimarrepublik. red.)».

Kan man vækste Finanspagten?

Nu siger Frankrigs nyvalgte præsident François Hollande og mange andre, at løsningen er at skrive vækst ind i Finanspagten, eller i et tillæg til pagten.

Er det en vej frem?

»Det er der mange af os, der tvivler på. Med de grundlæggende holdninger, man finder i den tyske befolkning, – vil det Tyskland, der skulle være det store vækstlokomotiv, så overhovedet kunne flytte sig? Så jeg tror, at EU vil blive holdt i en lavvækstfælde mange år endnu».



Mellem vrede og vision

Krisen er fælles, men erfaringerne forskellige – ligesom løsningerne.

DER VAR VREDE blandt de 300 i forsamlingen, og der var fortvivlelse. Der var frustration, men også en smule håb. Men mest af alt var der en søgen efter en vej for at komme videre.

Mange var kommet fra Europas periferi: Irland, Portugal, Spanien og Grækenland – de lande, som er hårdest ramt af krisen.

” Der har aldrig været så mange protester og strejker som i de to seneste år. Og som deltagere i nogle af højniveaumøderne i Bruxelles kan jeg sige: Jo, der bliver lagt mærke til protesterne. Ja, de er bange i toppen.

Jan Willem Goudriaan,
generalsekretær i de offentligt ansattes
Europa-organisation, EPSU

»Vi ser et nyt mønster i de sociale protestbevægelser. Nu er det, EU som står i fokus,« sagde Olivier Hoedeman fra Corporate Europe Observatory (*”Overvågningstårnet for det store erhvervsliv i Europa”, red.*) – den lobby-kritiske aktivisterorganisation, som sammen med forskernetværket Transnational Institute samlede godt 300 deltagere til konference 5. og 6. maj i Bruxelles.

Konferencens titel var ”EU in Crisis” – Europa i krise.

I u-landenes fodspor?

Hvis krisens omfang ikke var indlysende for alle fra starten, så blev den sat i perspektiv af Dot Keet, forsker fra Sydafrika:

»Jeg får en frygtelig oplevelse af gentagelse – af déjà vu. Europa gennemlever lige nu alt det, vi andre længe

har gennemlevet i Afrika og Latinamerika. Når I taler om ulige handelsbalancer, om kapitalflugt, og om at folk emigrerer for at finde arbejde, må jeg bare sige, at det kender vi alt for godt i Syd».

»Mange af jer taler om at genopbygge og gentænke den europæiske velfærdsmodel. Fint nok, men jeg vil minde jer om, at den europæiske velstand i sin tid blev bygget på grundlag af kapitalstrømmen fra min til jeres del af verden».

Gæld er konsekvensen – ikke årsagen

Men hvad er kernen i krisen og dens op-rindelse?

Trevor Evans, professor i monetær økonomi i Berlin, fremhævede som en af mange deltagere, at de frie kapitalbevægelser og den eksplosive vækst i finanstransaktioner bærer en særlig stor del af ansvaret for krisen.

»Da krisen ramte USA i 2007, gik det ud over mange europæiske banker. De budgetunderskud og den voksende statsgæld, vi ser i dag, er krisens konsekvenser – ikke, som mange fejlagtigt tror, dens årsager. Blandt eurolandene var det kun



Trevor Evans



En krisekonference i Bruxelles løftede på låget.

” Vi ser et nyt mønster i de sociale protestbevægelser. Nu er det EU, som står i fokus.

Olivier Hoedeman,
Corporate Europe Observatory

Grækenland, som havde et for stort budgetunderskud i 2007«.

Myterne skal aflives

Leigh Phillips, tidligere økonomisk redaktør på nyhedsportalen EUObserver, citerede den republikanske præsidentkandidat i USA, Newt Gingrich:

»Gingrich har sagt om krisen i Europa, at årsagen er den europæiske velfærdsstat. Velfærdsstaten har overlevet sig selv, den må afvikles, den er ikke bæredygtig. Vi hører sjældent den slags sagt så direkte i Europa, men det er det perspektiv, vi står overfor«.

Han bemærkede i øvrigt, at »EU-eliten slet ikke er bange for os, vi er kun lige begyndt at tage kampen op«. Men det var Jan Willem Goudriaan, generalsekretær i de offentligt ansattes faglige føderation EPSU (European Federation of Public Service Unions), ikke helt enig i:

»Der har aldrig været så mange protester og strejker som i de to seneste år. Og som deltager i nogle af højniveaumøderne i Bruxelles kan jeg sige: Jo, der bliver lagt mærke til protesterne. Ja, de er bange i toppen«.

Nedskæring: Bevidst strategi eller dumhed

Et gennemgående tema i diskussionerne var en dobbelthed i EU's nedskæringspolitik.

På den ene side blev sparepolitikken

beskrevet som uduelig og dum – blandt andet af Mariana Mortágua, økonom og rådgiver for venstrefløjen i det portugisiske parlament.

»Hvordan skal Portugal nogensinde kunne betale af på gælden, når vores økonomi bliver tvunget i recession? Vi er nødt til at have vækst nu,« sagde hun.

På den anden side blev nedskæringspolitikken beskrevet som en meget bevidst strategi:

»De ledende eliter ved lige præcis, hvad de har gang i. Vi skal holde op med at være så pæne overfor dem. Lad os bekæmpe de skiderikker!«, sagde den 77-årige aktivist og forfatter Susan George.

Et nyt, demokratisk Europa

Jakub Patočka, sociolog og miljøaktivist i (det daværende) Tjecoslovakiet i tiden op til ”fløjlsrevolutionen” i 1989, trak en parallel til slutningen af den kolde krig og til Pragmanifestet året før.

»Nu har vi brug for et nyt, demokratisk manifest for hele Europa, og for en alliance mellem de sociale bevægelser, aktivister og valgte parlamentarikere,« sagde han.

Alexis Passadakis, medlem af ledelsen for ATTAC i Tyskland, strejfede et ganske andet, men måske underliggende element i krisen:

»Der eksisterer ikke rigtigt nogen social bevægelse i Tyskland. Mange tyskere har en opfattelse af, at landene i Sydeuropa er usolidariske ved ikke at acceptere reformerne. Samtidig har mange det ikke helt godt med, at Tyskland er den styrende i Europa«.

Den vinkel kogte Susan George ned til et åbent spørgsmål:

»Hvad kan vi gøre for at forandre Tyskland?« ♦

»Medmindre vi forsøger at organisere os sammen på europæisk plan, har vi ingen chance.«

Trevor Evans, økonom,
EuroMemo



»Kapitalisme kan ikke længere kombineres med demokrati. Det er umuligt.«

Mariana Mortágua, økonom og
rådgiver til den portugisiske venstrefløj

»Markedet svinger mellem to sindsstemninger: Panik og euforisk begejstring. Vores skæbne er i hænderne på maniodepressive tyve.«

Susan George, fransk-amerikansk
forsker og politisk aktivist



»EU er den europæiske identitets værste fjende!«

Aris Chatzistefanou,
journalist, BBC World Service

»Vi har brug for en pan-europæisk bevægelse, der kan sætte en stopper for denne neoliberale vandalisme.«

Leigh Phillips, journalist,
EUObserver og The Guardian



Lad os forestille os alternativerne

Den store udfordring på CEO's konference var at samle trådene i én fælles vision. Det lykkedes – næsten.

DET KAN VÆRE SVÆRT AT FORSTÅ, hvordan EU skal kunne komme ud af krisen. Men forandringen starter måske netop i det øjeblik, man forestiller sig, hvordan verden også kunne se ud.

Danskeren Kenneth Haar fra Corporate Europe Observatory (CEO) havde med

hjælp fra den irske økonom Andy Storey gjort et forsøg på at samle de 300 deltagere på Bruxelles-konferencen 5.-6. maj i en fælles vision. De havde formuleret seks konkrete alternativer, som deltagerne blev bedt forholde sig til.

Tanken var, at de seks punkter kunne

stå som en slags fælles strategi eller potentielt manifest for den videre kamp. Konferencen kunne på den måde sætte et aftryk. Også selvom punkterne stadig kun er "work in progress".

I det store hele lykkedes det de mange aktivister og deltagere fra europæiske NGO'er, bevægelser, fagforeninger, universiteter og politiske grupperinger, at blive enige om, hvordan man når en bedre verden i Europa i seks træk:

1. Imod institutionaliseret neoliberalisme:

Genopfind europæisk demokrati
Finanspagten er et produkt af en neoliberal tankegang og skabt bag lukkede døre – ikke af folket. Der er brug for et mere demokratisk Europa, hvor man begrænser kommissionens magt til fordel for folkelige forsamlinger og parlamenter.

Konferencedeltagerne var stort set

” En italiensk forfatter endte under krigen i koncentrationslejre. Her gav han sig – midt i håbløsheden og omsluttet af død – til at indsamle personlige historier fra sine medindsatte. Han bad dem forestille sig, hvad de ville gøre, hvis de blev sluppet fri.

Det blev til en masse beretninger, der tilsammen udgjorde en fælles drøm om en anden virkelighed.

På "EU in Crisis"-konferencen refererede en af deltagerne, Felipe Van Keirsbilck fra ALTER-Europe, historien og sagde: »Det er det samme, vi prøver at gøre lige nu. Vi prøver at forestille os, hvordan en bedre verden ville se ud«.

enige i dette punkt, der mest blev kritiseret for sin titel – for har et europæisk demokrati nogensinde eksisteret? Nogle få savnede også, at man tog officiel stilling til, om EU overhovedet skal bestå.

2. Begræns finanskapitalen

Man skal udføre en gældsrevision i alle europæiske lande for at afgøre, hvilke dele af gælden, der er "legitime" og hvilke, der ikke er.

Vælger man at rekapitalisere banker, skal man samtidig socialisere dem. Storey og Haar forestiller sig en verden, hvor bankerne ikke bliver for store; hvor investeringsbanker og kommercielle banker er adskilte; hvor der ikke eksisterer et marked for rene spekulationspapirer (derivater); og hvor man beskatter internationale valuta-transaktioner.

De mere radikale kræfter på konferencen kunne have ønsket sig slagord som "kapitalkontrol" og "ingen fri kapital". Men ellers blev forestillingen om en verden med mindre kapitalmagt modtaget positivt.

3. Euroen og ECB:

En retfærdig økonomisk orden

Medmindre eurozonen går i opløsning, skal man skabe en "overførselsunion", hvor de rige eurolande støtter de fattige. Storey og Haar forestiller sig, at Den Europæiske Centralbank (ECB) bliver underlagt demokratisk kontrol, kun udlåner til regeringer, og stimulerer til vækst, beskæftigelse og bæredygtighed.

Ordet "vækst" viste sig at være kontroversielt, især i ørerne på de klimaaktivistiske deltagere, der i stedet talte om mod-

vækst. Var det et officielt manifest, måtte man slette det ord, mente de.

4. Finansiering af velfærd: Send regningen til de rette

I en bedre verden er de europæiske skattesystemer rettet mod at beskatte kapital (f.eks. med en Tobin-skat), virksomheder, og de privatpersoner, der tjener mest. Og der kan man heller ikke søge skattely.

»Hvad med omfordeling af velstand, hvorfor er det ikke nævnt?« lød det fra én af deltagerne. En anden savnede, at klimaet var tænkt ind og foreslog CO₂-afgifter.

5. Økologi: Spild aldrig en krise

Der er ikke nogen markedsløsning på klimakrisen! Vi skal afvise det falske løfte om "CO₂-markeder", skriver Storey og Haar.

De forestiller sig et alternativ med flere offentlige investeringer i vedvarende energi, energibesparende teknologi og offentlig transport. Landbruget og forbrugsmønstre



Kenneth Haar, tidligere redaktør af NOTAT, nu i organisationen Corporate Europe Observatory og en af konferencens arrangører.

skal ændres, og samtidig skal produktionen være mere lokal.

Diskussionen om CO₂-markeder viste sig at være en af de mest kontroversielle blandt deltagerne. Klimapolitikken var i det hele taget et følsomt emne for flere af de fremmødte aktivister, der også kritiserede, at fødevarerovervågningsrådet ikke blev nævnt med et ord.

6. Sociale rettigheder: Bekæmp markedets usynlige hånd

Vi skal have en social protokol, som beskytter sociale rettigheder og fremmer velfærd. Storey og Haar forestiller sig et Europa, hvor offentlige ydelser er demokratiske og baseret på principper om solidaritet, ligestilling, anti-racisme og ikke-diskrimination.

»Hvad med menneskerettighederne?«, lød det fra en deltager. »Hvad med rettigheder for asylansøgere?«, sagde en anden. Andre mente, man også skulle skrive noget om en fælles definition af europæisk mindsteløn.

Den fælles vision – til videre diskussion

»I må huske, at det her kun er tænkt som et grundlag for videre diskussion i et fælles, europæisk netværk«, sagde Kenneth Haar, da han og resten af arrangørerne forsøgte at samle trådene sidst på konferencens sidste eftermiddag. Det hjalp på samfølelsen, da han sluttede:

»Vi kommer sikkert til at skrive de her punkter om, og de kommer sikkert til at blive meget længere«. Men linjerne blev trods alt lagt den weekend i Bruxelles. ♦



Et 5 x så stort EU-budget

Trevor Evans er professor på institut for international politisk økonomi i Berlin og en af de drivende kræfter i EuroMemo gruppen – European Economists for an Alternative Economic Policy in Europe.

Af Trevor Evans

EU'S SVAR PÅ KRISEN har enten slet ikke håndteret årsagerne eller har faktisk forværret dem. F.eks. insisterede EU på at lade private investorer bære tabet på deres værdipapirbeholdninger; det førte til paniksalg...

Når gælden ikke er bæredygtig, som det er tilfældet i Grækenland, bør der gennemføres en gældsrevision (som forsøgt i Ecuador) for at afgøre, hvilken gæld der er legitim, og hvilken der bør afskrives.

Gælden skal samtidig nedbringes ved at indføre formueskat for de meget rige. De ejer en stor del af den finansielle formue i eurozonen, der var på 40.000 mia. euro (300.000 mia. kr.) i 2011, og har haft uforholdsmæssig stor fordel af den neoliberale politik, der har været ført inden for de seneste årtier.

Eurolandenes regeringer skal, for at hindre fremtidige spekulationer mod svage stater, bytte resterende statsobligationer ud med fælles udstedte euroobligationer.

Gang EU med 5!

EU's budget, der i øjeblikket svarer til blot 1 pct. af Unionens bruttonationalprodukt, skal øges til mindst 5 pct. for at få en makroøkonomisk effekt og i højere grad støtte svage regioner.

Med henblik herpå skal det langvarige

” Forslag fra EuroMemo er blevet positivt modtaget og er i forskelligt omfang blevet anvendt i medlemsstaterne af fagforeninger, sociale bevægelser som ATTAC, venstrepartier som det tyske Die Linke og det græske Synaspismos, og i venstrefløjen inden for nogle socialdemokratiske og grønne partier.

Trevor Evans

fald i beskatningen af høje indkomster vendes på hovedet, så indkomster på over 250.000 euro (1.875.000 kr.) om året beskattes med ca. 75 pct.

Derudover skal lande med overskud på handelsbalancen, som f.eks. Tyskland, indføre ekspansive politikker, så de styrker efterspørgslen i eurozonen og letter preset for de lande, der har underskud.

Det er nødvendigt med et effektivt investeringsprogram, især i de perifere lande, så produktivitet baseres på moderne teknologi og faglærte jobs i stedet for lave lønninger.

Det bør være Den Europæiske Investeringsbank, der står for finansieringen, da den allerede kan udstede obligationer.

Koordineret lønpolitik og 30 timers arbejdsuge

Der skal indføres en koordineret lønpolitik i eurolandene for at sikre, at det udbredte fald i lønningernes andel af nationalindkomsten vendes på hovedet, og så lønninger i stater med lavere indkomster nærmer sig dem med højere indkomster.

Den normale arbejdstid skal sættes ned til 30 timer om ugen både for at bekæmpe arbejdsløsheden og for at bidrage til at opbygge et samfund, hvor livet ikke domineres af lønarbejde.

Demokratisering af EU

EU's svar på krisen har i høj grad været oppefra-og-ned. I lande som Grækenland og Portugal er den demokratiske kontrol med den økonomiske politik blevet suspenderet i en overskuelig fremtid.

Den nuværende tysk/fransk dominerede akse bør afløses af en styrket europæisk økonomisk styring, der underkastes en effektiv demokratisk kontrol. Dette kræver en styrkelse af Europa-Parlamentets rolle. Men det er også vigtigt at udvikle støtten til progressive politikker blandt EU's borgere. ♦

Artiklen er et let forkortet uddrag af en længere Trevor Evans-artikel i det britiske venstrefløjstidsskrift Red Pepper, der betegner sig selv som "rødt, grønt og radikalt".





Den svenskfinske filosof Thomas Wallgren underviser på universitetet i Helsinki, men fungerer desuden som en – ofte kontroversiel – miljøaktivist og politiker.

Han er især blevet kendt for sine miljøaktioner – bl.a. et opkøb af Nokia-aktier, som gav ham ret til at tale på generalforsamlingen og kræve større miljøbevidsthed i virksomheden – og for at stemme nej til Finlands indtræden i EU.

Wallgren blev valgt som socialdemokrat til byrådet i den finske hovedstad i 2008. Styrelsesmedlem i Corporate Europe Observatory.

Mit Europa

Et manifest til "Europe in Crisis" konferencen

Af Thomas Wallgren

VI VED, hvad stramningernes og eurokrisens Europa behøver. Mere demokrati og retfærdighed. Mere miljøansvar.

Vi ved en hel del om de nødvendige reformer.

1. Stop Finanspagten nu

Genindfør sociale mål i pengepolitikken. Lad centralbankerne eller Den Europæiske Centralbank låne direkte til den offentlige sektor uden indblanding fra forretningsbankerne. Beskat finansstrømmene. Split de store banker op og socialisér banksektoren, helt eller delvis.

2. Sats på at stimulere beskæftigelsen

Meningsfuldt arbejde og medborgerløn i stedet for massearbejdsløshed og socialstatlig disciplinering.

3. Demokratisér Europa og verden

Det her er selvindlysende. Mange holder med os. Måske de fleste.

Men vi styrer ikke. Europa går ikke i vores retning. Det er der to årsager til. En er, at vores vision for retfærdighed og miljøansvar er ubetydelig. En anden, at vi – den økosolidariske demokratibevægelse – har været delt i tyve år.

HER ER MINE FORSLAG til, hvordan vi kan generobre os selv og en værdig rolle for Europa i verden:

1. Tydeliggør forslagene om, hvordan vi kan kombinere social retfærdighed og miljøansvar. Bærbart udvikling er en tom frase.

Men her er nogle selvklaare retningslinjer:

- Vi går fra handel med udslip til en progressiv kuldioxidsskat. Samtidig investerer staten i decentraliseret, vedvarende energi, grøn teknologi og social foretagssomhed i energisektoren. Vi hæver prisen på energi, igen med social retfærdighed.

- Vi skærer hurtigt og drastisk ned i privatbilismen og skaber fantastisk kollektiv trafik.

- Vi støtter en mangfoldighed af sociale og kollektive beboelser for at formindske energiforbruget i hjemmene.

- Vi stopper reklamen. Den er skadelig for miljøet, demokratiet og menneskenes frihed.

- Vi øger progressiviteten i beskatningen og lukker for skatteparadis.

- Vi støtter lokal produktion, familiebrug, tidsbanker og autonomi.

2. Mange af os har efterlyst en demokratisk Europæisk Union, måske en demokratisk forbundsstat.

Andre af os – jeg hører selv til dem – har sagt, at det EU, vi har, er for udemokratisk. Foretagendernes magt i EU er nu så stor, og demokratiet så svagt, at den Europæiske Union, er en del af problemet, ikke en del af løsningen.

Se på Lissabon-traktaten! Se på den nye Finanspagt. Dem, vi er imod, bygger med støtte fra europæisk utopisme en teknokratisk drøm, som ødelægger alt det, I står for.

De økosolidariske EU- fortalere har anklaget mennesker som mig for reaktionær virkelighedsflugt. Der ingen vej tilbage til en verden uden EU, siger de.

Jeg vil foreslå en enkel løsning. Vi kan let samles omkring fælles politiske mål, hvis vi stiller demokratiske krav.

Vi siger helt enkelt ja til to ting: Ja til europæiske samarbejdsaftaler, som forankres demokratisk. Ja til virkelig subsidiaritet: Mindre politiske enheder må kunne bestemme, hvilke samarbejdsformer på højere niveau, de er med i.

Men vi kan begynde med det mest indlysende. Stop den nuværende Finanspagt, skriv den om gennem en demokratisk proces med folkelig deltagelse og send den til afgørende folkeafstemninger.

Kære venner. Europa er i krise, men vi er ikke i krise. Vi har meget at gøre. ♦

(Forkortet af red.)

Grundlovsmøde 2012

Tirsdag den 5. juni
kl. 10-12
i Vartovs gård
Farvergade 27,
København K



Hvem får stafetten i år? Rune Lykkeberg videregiver Ebbe Kløvedal Reichs demokratistafet.

Deltagelse er gratis, kaffe og rundstykker kan købes.
Arrangører: DEO og Vartov

TILMELD DIG PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Asyl- debat på Fort Europa



Konference på Flakfortet
Tirsdag den 12. juni kl. 12 - 17.30
Afgang fra Nyhavn 71 kl. 12.00

Vi sætter fokus på EUs asylpolitik i unikke rammer. Mød eksperter og asylansøgere, oplev Flygtningeskibet Anton med Jens Galschiøts 70 bronzefigurer og se det smukke Flakfortet 40 min. sejlads ud for København.

200 kr. inkl. transport, sandwich ombord på båden samt kaffe, frugt og kage. Studerende kun 100 kr.

Arrangør: DEO i samarbejde med Information, Levende Hav, rØst, Trampolinhuset og Dansk Flygtningehjælp.

SE PROGRAM OG TILMELD PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Asyldebat i Aarhus

Onsdag den 20. juni kl. 17 - 18.30
Foredragssalen, Vester Allé 8, Aarhus C

Hvordan fungerer asylpolitikken, hvordan ser fremtiden ud, og hvad er Danmarks rolle?

Debat mellem Dorte Smed fra Dansk Flygtningehjælp og professor Jens Vedsted-Hansen.

Pris: 50 kr. inkl. kaffe. 20 kr. for studerende.

TILMELD DIG PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Tankens magt

SUSAN GEORGE, der var en af hovedtalerne på Bruxelles-konferencen om "EU i Krise", har i mere end en generation været et samlingspunkt for den kritiske venstrefløj i Europa.

En rød tråd gennem Susan George's virke går tilbage til den italienske filosof og kommunist Antonio Gramsci (1891-1937), som mente, at samfundsforhold opretholdes både ved magt og ved samtykke.

Magten cementeres gennem "kulturen" – det, Gramsci kaldte "kulturel hegemoni", dvs. den dominerende forståelse af, hvordan verden er skruet sammen.

Tilbage til oplysningen

Susan George taler om "Den anden side", når hun tænker på højre side i den kulturelle kamp. Og hun er enig med Gramsci i, at politik i høj grad er en kamp om definitionen af, hvad der er sund fornuft.

»Den anden side har forstået noget, som venstrefløjen ikke har. Der er så mange slogans, som folk virkelig tror er rigtige. De tror f.eks., at budgettet for en stat er det samme som budgettet for en familie. Først når folk befinder sig i virkelig elendighed som i Grækenland eller Spanien, kan de se, at de herskendes tale er sludder. Men Grækenland er så splittet, venstrefløjen er så opdelt, at man ikke rigtigt kan forvente sig noget.«

Så hovedopgaven er oplysning?

»Netop! Oplysningsmodellen, over for den nyliberale elite-model.

Vi (*venstrefløjen, red.*) har ikke troet, den opgave var så nødvendig, fordi oplysnings-

tanken har eksisteret i et par hundrede år og derfor virker, som om den er evig. Men nu er fru Merkel og Centralbanken begyndt at rulle alt, hvad det arbejdende folk har opnået de seneste hundrede år tilbage – bogstaveligt talt!«

François Hollande og "Det Sociale Europa"

I det perspektiv, hvordan ser du på det franske valg?

»Som et valg mellem det mindste af to onder. Jeg har ingen tillid til François Hollande, men jeg stemte på ham.

François Hollande opfordrede socialisterne til at stemme for Lissabon-forfatningen. OK, det kan jeg undskylde ham, man havde haft en intern afstemning i partiet. Men efter folkeafstemningen i Frankrig, i Holland og senere i Irland, sagde Hollande til sine folk i parlamentet, at de skulle stemme ja, i stedet for at stemme efter overbevisning. Det var, som om folkeafstemningerne ikke havde fundet sted. Det kan jeg ikke tilgive ham!«

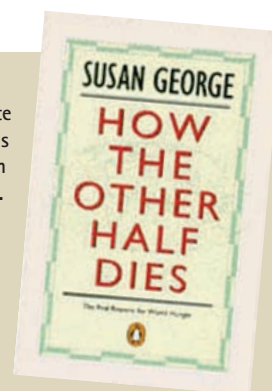
Hollande ønskede ikke at traktaten skulle falde?

»Han er en overbevist europæer. Hans parole for EU-forfatningen var "Og nu det sociale Europa"«.

François Hollande's parole refererer til Jacques Delors, den franske socialist, som var formand for EU-Kommissionen i ti år (1985-1995), og som lancerede begrebet "Det sociale Europa":

»Delors mente, at efter markedet og de fire friheder og konkurrencekraften og alt det andet, som erhvervslivet ville have - så

Bogen "How the Other Half Dies" om menneskeskabte hungerkatastrofer – og talrige indlæg om 3. verdens gældsælde og globale magtforhold – har gjort Susan George til en slags ikon for alternativbevægelserne.



Oplysning skal bryde den nyliberalisme, der præger Europa i dag. Det mener Susan George, fransk-amerikansk debattør, videnskabskvinde og aktivist siden 1960'erne.

skulle vi få et socialt Europa. Men det er det rene vrøvl«, siger Susan George.

Fordi -?

»Fordi det sociale Europa ikke findes. Hvorfor skulle de (*Den anden side*, red.) indføre noget, de ikke er tvunget til?

Man føjede Charteret (*om grundlæggende rettigheder*) til traktaten. Det skulle være et stort socialt fremskridt.

Men Charteret er dårligere end vores (*franske*) forfatning. Det siger, at vi skal have ret til "at arbejde". Den franske forfatning siger, at man har en ret til "et job", og hvis man ikke har et job, så har man en forfatningsmæssig sikret ret til understøttelse«.

» ... folket skal betale for bankernes redning.

Det vil jeg kalde for en moralsk krise. Man straffer de uskyldige og belønner de skyldige.

Susan George

Den tyske præstedatter

I din seneste bog "Whose Crisis, Whose Future?" er du fortaler for en grøn omstilling af økonomien, for finansafgifter, og for euroobligationer. De forslag er vel i høj grad en del af den europæiske debat?

»Jo, men ikke i tilstrækkelig grad. Og jeg har ikke hørt nogen person med indflydelse sige, at vi bliver nødt til overføre bankerne til samfundseje. Men man er

nødt til at gå efter pengene, hvor de findes. Socialisere bankerne og tvinge dem til at låne ud til små og mellemstore virksomheder igen.

Men det har der ikke været nogen diskussion om, kun om at folket skal betale for bankernes redning. Det vil jeg kalde for en moralsk krise. Man straffer de uskyldige og belønner de skyldige. Her spiller tyskerne et spil, hvor religionen har en rolle«.

Religionen?

»Fru Merkel er præstedatter. Der er en hel del af helvedes ild, afstraffelse og for dømmelse fra hendes side.

Du ved, at Klaus Schwab (grundlæggeren af det årlige møde i Davos i World Economic Forum. red.) omtaler grækerne som syndere. De her antropologiske træk er interessante at følge.

Europa bliver styret på den samme måde som den katolske kirke. Man har et hierarki, og man har regler, som skal følges, uanset hvor irrationelle de er, fordi institutionerne kræver det. Det er det, der sikrer institutionerne. Det har også altid kunnet betale sig at få folk til at hade, i stedet for, at værdsætte hinanden«.

Det er det, du vil oplyse om?

»Når man lærer noget, så bliver man myndiggjort. Jeg mener, at

Indignados og Occupy-bevægelserne er udmærkede, men jeg er ikke så sikker på, at de kan forene mennesker. Man bliver nødt til at inkludere folk som går i kirke, mennesker i fagforeninger, og folk som har pensionsordninger også«.



Susan George er bestyrelsesformand for tænketanken Transnational Institute og rådgiver for Corporate Europe Observatory, organisationerne bag Bruxelles-konferencen om EU og krisen. Hun har haft ledende poster i Greenpeace og i ATTAC (Association pour la Taxation des Transactions financière et l'Aide aux Citoyens - Foreningen for beskatning af finansielle transaktioner og støtte for borgerne). Susan George blev kendt i 1960'erne for sit politiske engagement mod Frankrigs krig i Algeriet og derefter som en central figur i protestbevægelsen imod Vietnam-krigen.

MEP TALERSTOL



Af
Dan Jørgensen,
MEP (K)

Vi har brug for en europæisk kickstart

SØNDAG DEN 6. MAJ kom der nybrud i Europa. Valgene i særligt Frankrig og Grækenland viste, at økonomisk disciplin ikke kan stå alene. I Frankrig vandt socialisten François Hollande på en platform om at skabe vækst i Europa. I Grækenland reagerede vælgerne skarpt mod de hårde besparelser ved at rykke mod fløjene.

Særligt Hollande's indtog i Elysee præsidentpaladset vil få konsekvenser for Finanspagten. Ikke at den vil blive genforhandlet. Finanspagten står ved magt. Den er forhandlet på plads og allerede ratificeret i en række lande.

Derfor handler diskussionen om, hvad vi skal gøre udover den. Og her er der et klart skel mellem de højreorienterede, hvis store vision består i at spare til benet, og os socialdemokrater, der vil investere i mennesker og jobs.

VALGET AF NY FRANSK PRÆSIDENT betyder, at de højreorienteredes dominans i europæisk politik nu for alvor er udfordret – og ikke kun i Frankrig.

I Tyskland kæmper SPD også hårdt for vækst. Og da Merkel er afhængig af deres støtte for at få det to tredjedele flertal i Forbundsdagen, der kræves for at ratificere Finanspagten, står SPD's krav stærkt.

Centrum-Venstre har med andre ord sat vækst eftertrykkeligt på den europæiske dagsorden. Det er da også hårdt tiltrængt. Der er i dag 25 millioner arbejdsløse europæere og flere end 50 pct. ungdomsarbejdsløshed i de hårdest ramte lande. Alene i Grækenland er levestandarden faldet med en tredjedel siden 2004.

DET KRÆVER OMGÅENDE handling at få rettet op. Af menneskelige grunde, såvel som for at afværge de værste politiske konsekvenser.

Hvis vi ikke gør noget, kan folks mangel på mening og muligheder i livet føre til stor social uro. Fascisternes indtog i det græske parlament illustrerer på tydeligste vis truslens omfang.

Derfor skal der sættes gang i en europæisk kickstart. Præcis som i 1930'ernes USA har Europa i dag brug for en New Deal.

På den ene side skal de europæiske nationer, der inden for Finanspagtens rammer har råderummet til at investere i Europa, gøre det. På den anden side skal vi have sat de milliarder af euro, der ligger gemt i europæiske strukturfonde, på arbejde.



EuroMemo:

Sådan kommer vi ud af kris

Et europæisk netværk af økonomer, EuroMemo, har udgivet et memorandum med alternativer til EU's krisepolitik, version 2012. NOTAT har kogt de "halvrealistiske" idéer ned til fire overordnede alternativer for Europa.

FULD BESKÆFTIGELSE, social retfærdighed, miljømæssig bæredygtighed og international solidaritet. Sådan lyder de kerneværdier, The European Economists for an Alternative Economic Policy in Europe (EuroMemo-gruppen) arbejder for at fremme.

Den keynesiansk-inspirerede gruppe består af økonomer fra en lang række europæiske lande og samles hvert år til en konference, der fører frem til et memorandum med analyser af udviklingen i EU.

Kritikere på venstrefløjen kalder EuroMemo for kontroversielle. Ude af takt med virkeligheden. Mest af alt, fordi gruppen ønsker et stort, fælles EU-budget. De tror faktisk på det europæiske projekt – måske ikke lige det nuværende, men dog et styrket Europa.

»EuroMemo prøver at komme med idéer, der er "halvrealistiske" – forstået på den måde, at man faktisk ville kunne implementere dem«, siger EuroMemo-økonomen Trevor Evans til NOTAT. »Vi mener, at den eneste mulighed, vi har for at komme ud af krisen, er at kæmpe på europæisk plan. Sammen.«

NOTAT har valgt at præsentere grup-

pen ved at koge de "halvrealistiske" idéer i EuroMemo's memorandum for 2012 ned til fire overordnede alternativer for Europa.

Alternativ 1: Begræns finanssektorens magt – del bankerne efter formål!

EuroMemo mener, man kan genvinde kontrollen ved blandt andet at trække en skarp streg mellem kommercielle banker og investeringsbanker. De to har nemlig vidt forskellige formål.

Kommercielle banker bør holde sig til at finansiere private husholdningers udgiftsposter og støtte virksomheders investeringer i sociale og bæredygtige projekter. De må ikke blive for store. (Of-fentlige og non-profit banker er også ønskværdige).

Investeringsbankerne skal omvendt på slankekur, og det samme gælder for hedge-fondene, kapitalfondene og de andre såkaldte "skyggebanker". Ingen af dem bør have lov at operere med lånte penge.

Den Europæiske Centralbank (ECB) skal fungere som "lender of last resort", dvs. den skal fungere som en nationalbank. Indfør Tobin-skatten. Og forbyd de fleste afledte bankprodukter – derivaterne.



Europas stærkeste økonomier skal hjælpe de svageste, hvis det står til EuroMemo. Privat vejskilt i Bruxelles, der egentlig betyder: Din bil bliver fjernet, hvis du parkerer her.

I en krisetid, hvor arbejde har fået en næsten religiøs betydning, kan det være kontroversielt, at EuroMemo skriver: »En reduktion af den normale arbejdstid til 30 timer om ugen skal introduceres, både for at bekæmpe ledighed, og for at bidrage til opbygningen af et samfund, hvor livet ikke er domineret af lønnet arbejde«.

Alternativ 3: Bekæmp de kapitalistiske strukturer!

Krisen er i virkeligheden et strukturelt problem, og vor tids store smittebærer er kapitalismen, mener EuroMemo.

Først og fremmest, mener gruppen, man skal genskabe nogle af de offentlige ydelser – især på sundhedsområdet, som man i årevis har nedbygget gennem privatiseringer. Og så skal man bruge en stor del af pengene fra de europæiske strukturfonde på at udvikle avancerede produktive sektorer.

Handelsbalancerne må medlemslandene komme til livs ved simpelthen at importere mindre. Det passer med, at man skal stimulere til, at forbrug og produktion for fremtiden foregår mere lokalt.

Alternativ 4: Husk resten af verden!

EuroMemo glemmer ikke verden uden for Fort Europa. Gruppen foreslår i sit memorandum, at EU afskaffer fri handel med sine nabolande til fordel for aftaler inden for bestemte sektorer, hvor svagere nabolande er i gang med udvikling. Nabolandene skal nemlig have tid og politisk rum til at styrke deres egen produktion, før udenlandsk kapital trænger ind, mener EuroMemo.

Man bør også importere meget mere fra verden udenfor Europa. Men EU bør gå i spidsen og forkaste den model fra FN's verdenshandelsorganisation WTO, der bygger på fri, bilateral handel mellem verdens lande uden at tage hensyn til verdens asymmetri.

En afsluttende bemærkning fra Trevor Evans på "EU in Crisis"-konferencen lød: »Det hele er egentlig meget simpelt. Den Europæiske Union er i krise på grund af sin egen arkitektur. Den bygger på alt for mange ubalancer«. ♦

en – sammen

Alternativ 2: Fælles finans- og lønpolitik – og 30 timers arbejdsuge!

Den massive statsgæld, man finder i EU-landene – ikke mindst i Grækenland – er uholdbar i længden, mener EuroMemo. EU bør gennemgå gældsregnskaberne for at afgøre, hvilke typer af gæld, der er legitime – og hvem, der bør bære nedskrivningerne.

Landene i euro-zonen bør udskifte deres statsobligationer med euro-obligationer, så de kommer til at hæfte mere ligeligt. I det hele taget er gruppen stærk fortalende for en mere fælleskoordineret finanspolitik. Det er ikke nok med en fælles pengepolitik, hvis man vil ud af krisen, hedder det.

Der skal mere gang i de offentlige investeringer. Europæiske beslutningstagere skal kunne yde finansiering til de medlemslande, der har størst underskud, så de kan fyre op under en mere ekspansiv økonomisk politik.

Og pengene? – de skal komme fra Den Europæiske Investeringsbank, der allerede har mandat til at udstede obligationer.

Men en fælles finanspolitik er ikke nok. Hvis det står til EuroMemo, byder fremtiden også på en mere koordineret, fælles lønpolitik.

Statsobligationer: Obligationer udstedt af den enkelte stat til optagelse af lån i markedet.

Euroobligationer: Obligationer udstedt af euro-landene (eller evt. en større kreds af lande) til optagelse af lån i markedet.

Euroobligationer har således en langt større kreditværdighed end statsobligationer udstedt af et enkelt land, specielt hvis landet er i økonomiske problemer.

MEP TALERSTOL



Af **Bendt Bendtsen, MEP (K)**

Vejen ud af krisen

EUROPA BEFINDER SIG i dag i en historisk dårlig økonomisk situation. Rekordhøj arbejdsløshed, især ungdomsarbejdsløshed, rekordstor statsgæld samt manglende konkurrencekraft – det er billedet, når man kigger ud over det europæiske landskab.

Flere sydeuropæiske lande har igennem årtier levet over evne, hvor kortsigtet forbrug af dyre velfærdsordninger er prioriteret over politiske reformer.

DET VI SER I DAG, er konsekvensen af mange års overforbrug, og manglende evne til at omstille de europæiske økonomier til en ny global verden. En verden, hvor nye hurtigt voksende økonomier i Østasien og Latinamerika, til stadighed udfordrer Vesten og Europa.

Hvis Europa skal tilbage på rette spor, må hvert enkelt land tage ansvar for egen husholdning. Det er absolut nødvendigt, at man fastholder en stram økonomisk politik, så statsbudgetterne ikke løber løbsk. Stram finanspolitik kan dog ikke stå alene – der skal skabes vækst igennem jobskabelse og innovation.

HVIS EUROPA I FREMTIDEN ønsker at være et kontinent, der kan skabe gunstige vilkår og rammebetingelser for innovative virksomheder og morgendagens store, ledende virksomheder, er det absolut nødvendigt, at kanalisere penge fra "velfærdsforbrug" til forskning, uddannelse og innovation.

I den globaliserede verden, må vi samtidig erkende, at Europa hverken kan, vil eller skal konkurrere med Østasiatiske lande på timeløn, arbejdstid og antallet af feriedage. Løsningen er i stedet at tilføre merværdi til de produkter og services, vi producerer i Europa.

Et af de områder, hvor Europa og især Danmark kan gøre en forskel, er inden for den "grønne sektor". Vi er i Danmark verdens førende inden for know-how om energieffektive produktioner, vindenergi, solenergi m.v. Det er disse komparative fordele vi skal udnytte, således at vores produkter og services tilføres merværdi samtidig med, at EU og Danmark kan høste fordelene ved at være pionerer.

Der er mange positive direkte, og afledte, effekter ved at producere bæredygtigt. Ved at tænke grønt og omstille de Europæiske økonomier i tide, kan vi passe på klimaet, bevare konkurrenceevne og skabe jobs til et hårdt prøvet europæisk arbejdsmarked.

SKOVMANDS NOTATER



20. APRIL - 9. MAJ

Regler for biobenzin bør strammes

9. maj. EU-Kommissionen overvejer nu at stramme reglerne for den biobenzin, som man tidligere har krævet skal puttes i benzinen. Det skriver Jyllands-Posten i »EU kan lukke grøn industri« og »Forskere: Grøn industri er varm luft«.

Som nævnt i NOTATs maj-nummer har en rapport vist, at EU's hidtidige krav vil føre til opløjning af skove og dermed forøge udslippet af CO₂. Og det har altså fået Kommissionen til at reagere.

Connie Hedegaard går ind for, at der skal laves et miljøregnskab for alle bio-brændstoffer, og at man skal tage hensyn til den skadelige virkning, som en udvidelse af landbrugsarealet vil få.

Man må håbe, at Connie Hedegaard får den nødvendige støtte. EU's krav om tilsætning af biobenzin er blottet for sund fornuft.

IMF stiller krav til Tyskland

9. maj. Den Internationale Valutafond, IMF, opfordrer i en rapport om Tyskland, landet til at sætte lønningerne i vejret og dermed forøge det hjemlige forbrug, oplyser EUobserver.com i artiklen »IMF tells Germany to do more for eurozone«.

En forøgelse af de tyske lønninger vil ifølge rapporten styrke de øvrige euro-landes konkurrenceevne og dermed forminske virkningerne af krisen.

Rapporten siger advarende, at et sammenbrud af Euroen vil føre til, at en genskabt D-mark vil få en så høj kurs, at det for alvor vil være til skade for Tyskland.

IMF har ganske ret. De lave tyske lønninger er mere end noget andet skyld i Euro-krisen.

Danske godser bevarer støtte

9. maj. Fra 2014 vil EU-Kommissionen sætte loft over, hvad godser kan modtage i landbrugsstøtte. Loftet vil ligge på 300.000 euro (cirka 2,3 millioner kroner).

Store danske godser som Bregentved og Frijsenborg bliver dog ikke ramt, da grænsen forhøjes med de penge, som godserne har udbetalt i løn.

Derimod rammes en række fritids-ejendomme i blandt andet Skotland. Da de ikke driver et egentligt landbrug, kan de ikke trække løn fra. Det oplyser Politiken i »EU vil fjerne millionærstøtte« og »Luksusfritid med millionstøtte fra EU«.

Ja, de store landbrug vil fortsat modtage mere end de små.

Makreller skaber problemer for Danmark

25. april. Hvad er vigtigst for Danmark – forholdet til EU eller forholdet til Færøerne? Det vil man kunne se af en strid om makreller.

Vandets temperatur er nemlig steget, og et stort antal makreller er svømmet op til Færøerne og Island, hvor de før kun kom i begrænset antal.

Island og Færøerne kræver derfor nu, at de hver skal have 15 procent af kvoten for makrel i Nordatlanten. Men EU og Norge går imod. De har hidtil haft henholdsvis 60 og 35 procent af kvoterne. Det oplyser Politiken den 25. april 2012 i artiklen »Danmark er splittet i makrelkrig«.

EU-Parlamentet har vedtaget, at der skal indføres sanktioner mod Island og Færøerne, og til juni skal Ministerrådet tage stilling til sagen.

Islands og Færøernes krav går måske lige vidt nok. Men Danmark bør nedlægge veto, hvis Ministerrådet går ind for sanktioner.

Mange polske arbejdere i Whiskybæltet

20. april. Husejere i Hørsholm og Gentofte bruger op til fire gange oftere udenlandske håndværkere end husejere i resten af landet, noterer LO's ugebrev A4 den 20. april 2012.

58 procent af de udenlandske håndværkere er fra Polen, og især de polske firmaer har tit rent forfærdelige forhold.

»Når vi kommer ud på byggepladser med udenlandske håndværkere, er det næsten altid sådan, at der enten ingen overenskomst er, eller også bliver overenskomsten ikke overholdt«, siger formanden for byggegruppen under 3F Frederiksberg, Mogens Larsen.

EU's regler for arbejdskraftens frie bevægelighed er åbenbart beregnet på velhavere, der ikke ønsker at betale, hvad et arbejde koster.

Økonom:

Lad de sv

Selvom EU er rykket i retning af en mere aktiv finanspolitik efter det franske præsidentvalg, er det tvivlsomt, om det er nok til at fastholde de sydeuropæiske lande i en fælles valuta, siger Jesper Jespersen.

JESPER JESPERSEN, professor i samfundsøkonomi på RUC og Ph.D i international økonomi fra Det Europæiske Universitet i Firenze, barsler netop nu med bogen "Euroen – hvorfor gik det galt, og hvordan kommer vi videre?" NOTAT har spurgt ham, hvordan det franske valg vil påvirke euroens fremtid.

»Valget af Holland giver først og fremmest mulighed for en økonomisk nytænkning af euroen, så man ikke fastholder budgetdisciplin og lavinflation som eneste løsning på alle problemer. Holland har et helt andet fokus end Sarkozy på arbejdsløsheden og de mange andre ubalancer, man i dag ser i Europa«.

I din nye bog peger du på to veje ud af krisen. Holland står for den ene, og han har før valgt foreslået, at man laver en vækstpakt som et tillæg til Finanspagten. Hvordan ændrer det fremtidsudsigterne for valutasamarbejdet?

Ny aktuel bog:

EUROEN

Hvorfor gik det galt,
og hvordan kommer vi videre?



Af Jesper Jespersen
128 sider. 160 kr.
Udkommer 5. juni.
Forlaget DEO

BESTIL PÅ www.deo.dk

DEO EU-debat - mere spændende - mindre fastlåst
info@deo.dk - tlf. 70 26 36 66

Notaterne kan i uddybet form læses på www.notat.dk under de samme overskrifter.

Age lande træde ud af euroen

FOTO: SCANPIX



Jesper Jespersen

»Hollande mener, at en aktiv finanspolitik er vejen ud af krisen. Men det betyder også, at han bliver nødt til at pege på føderale løsninger. Kun sådan kan han bygge bro mellem eurolandene. Deres økonomier er for forskellige til, at systemet kan køre af sig selv.

Til gengæld må de svagere lande rette ind og gennemføre de reformer, der skal sikre valutaunionen på lang sigt. Det er Hollandes overordnede tilgang. Men jeg har min tvivl, om det vil lykkes«.

Træd ud!

»Problemet er, kan man sige, at forskellene mellem landene er så store, mens viljen til fælles initiativer er så lille. Er det måske sandsynligt, at tyskerne er villige til at betale, det der skal til?

Man må huske på, at der er tale om et beløb på niveau med det, Vesttyskland brugte på at få Østtyskland på fode efter murens fald. Det ligger kun lidt over ti år tilbage, så jeg har svært ved at se en

accept af den løsning blandt tyske politikere«.

Men hvad er så den anden vej ud af krisen?

»Er der hverken penge eller politisk vilje til at redde euroen, bør man hellere tage stilling til, hvad der er et realistisk alternativ – jo før jo bedre.



Problemet er, at forskellene mellem landene er så store, mens viljen til fælles initiativer er så lille.

En mulighed er at lade nogle af de svage lande træde ud, og det er vel i virkeligheden dér, bolden burde lande. På den måde bliver de sydeuropæiske eurolande, som lige nu har en ubehjælpelig og fastlåst konkurrencesituation, sat fri. Men det skal naturligvis ske på en ansvarlig måde.

På sæt og vis ligner den løsning det oprindelige design, hvor den fælles valuta

kun skulle omfatte en håndfuld af medlemslandene«.

Sådan gør man

Hvis man nu vælger at lade et eller flere af de sydeuropæiske lande udtræde af Euroen, hvem kommer så til at betale gildet?

Man kan i høj grad diskutere, hvad gildet egentlig består i. Som situationen er nu, har grækerne ikke en chance, så længe de er en del af euroen. Det ville kræve en helt anderledes føderal overbygning. Omvendt kan Grækenland jo bare træde ud.

Det, der rent praktisk vil ske, er, at alle Grækenlands værdier bliver stemplet med en dato. Efter den dato har de en værdi, som afspejler en ny, lavere valutakurs, og så er den ikke længere. Der er altså ikke noget gilde at betale.

Til gengæld kan man forvente voldsomme forskydninger i formuerne blandt grækerne. Det kan man udligne med afgifter og kompensationer – men det er og bliver et græsk problem«. ♦



1 2 3 4 5 6 sten på vejen til vækst

EU's regelsæt binder og baster de økonomiske handlemuligheder. Tilmed forveksler man statsbudgetter, hvor underskud kan være en god ting, med vore egne små husholdningsbudgetter.



Staffan Dahllöf
kommenterer

OPSKRIFTEN PÅ, hvad EU-landene skulle sætte i stedet for nedskæringer, er ligetil: De skal øge efterspørgslen og investere sig ud af krisen.

Men selv med et massivt politisk flertal bag, ville det være meget vanskeligt at gennemføre. Det seneste års kriselovgivning, og de grundlæggende spilleregler, lægger sten i vejen.

1. Lande som deltager i ØMU'en må ikke have et budgetunderskud større end 3 procent og en gæld større end 60 procent af BNP. De to grundkrav er det seneste år blevet skærpet med i alt otte lovændringer, plus præciseringerne i Finanspagten.

2. Tilmed skal statsbudgetterne nu – med Finanspagten – være i balance inden for et "strukturelt underskud" på maksimalt 0,5 procent. Statsgæld skal hævles ned i faste portioner.

Formålet er at forhindre nye gældskriser i fremtiden. For den nuværende, reelt eksisterende krise indsnævrer man blot de politiske handlemuligheder.

3. Endvidere må det samlede EU ikke hæfte for enkelte medlemslandes gæld. Det er kun tilladt at komme andre lande til undsætning, hvis der er tale om problemer opstået som følge af naturkatastrofer eller usædvanlige begivenheder (artikel 122).

4. Den permanente redningsfond ESM (European Stability Mechanism) er tænkt som en løsning på det dilemma, idet det er de enkelte eurolande, men ikke hele EU, der putter penge i redningsfonden.

Men nu vil også den udvej blive udfordret. I Tyskland vil den tidligere justitsminister Herta Däubler-Gmelin rejse en sag ved forfatningsdomstolen for at standse landets tilslutning til ESM og Finanspagten.

Hun mener, at man er ved på ulovlig vis at tage beføjelser fra det folkevalgte, tyske parlament – uden at kompensere for tabet ved at styrke Europa-Parlamentets beføjelser. »Jeg er helt for Europa, men ikke et Europa, som kun styres af regeringseliter«, argumenterer hun.

På et tilsvarende grundlag vil beslutninger om euroobligationer hurtigt kunne ende i den tyske forfatningsdomstol, hvis der ikke først er gjort noget ved traktatens gældsforbud.

5. Men hvad så med at udvide den fælles EU-kasse? I princippet jo. I praktikken nej. Det ville kræve tilslutning fra alle 27 medlemslande.

Selv Kommissionens forslag om at forhøje årets budget med 6,8 procent til næste år er blevet mødt med kraftige protester. Men her taler vi om en forøgelse af et budget, der kun er på omkring 1 procent af vores allesam-

mens indtjening i EU. Skulle EU's budget op på bare 5 procent af bruttonationalproduktet, ville det indebære en forhøjelse med 400 procent.

Når medlemslandene ikke må ekspandere, og den samlede Union ikke kan, er der ikke så mange andre tangenter at spille på.

6. Kommissionen har slået til lyd for at gøre smartere brug af den Europæiske Investeringsbank (EIB) for at fremme satsninger på infrastruktur og grøn teknologi.

Den ansete nyhedsportal Eurointelligence kommenterer bistert:

»Bemærk venligst, at denne politik ikke ændrer på spareprogrammerne, eller udgør en finanspolitisk stimulans af nogen art. Det er et typisk eksempel på et mikroøkonomisk svar på et makroøkonomisk problem. Det fortæller os, at EU først og fremmest behandler den aktuelle økonomiske krise som en PR-udfordring.« ♦